

Naam document: Maatregellijst CO₂-Prestatieladder 2020

Datum: 01-01-2020

Versie: 1.0

MAATREGELLIJST CO₂-PRESTATIELADDER 2020

Dit is een PDF-versie van Maatregellijst 2020 die ter invulling beschikbaar is voor bedrijven die zich certificeren voor de CO₂-Prestatieladder, via hun inlogpagina op www.skao.nl. De maatregellijst is een niet uitputtende lijst met CO₂-reductiemaatregelen, onderverdeeld naar veelvoorkomende activiteiten van bedrijven die deelnemen aan de CO₂-Prestatieladder. Elk jaar vindt een update van de lijst plaats, op basis van wat bedrijven ingevuld hebben en eventuele nieuwe activiteiten die aan de lijst toegevoegd zijn.

De wijzigingen ten opzichte van Maatregellijst 2019 zijn in Maatregellijst 2020 weergegeven in de laatste kolom en geaccentueerd. Een **gele achtergrond** betekent een verschuiving/wijziging ten opzichte van 2019 en **groene achtergrond** een nieuw toegevoegde maatregel aan de lijst. De bijbehorende uitleg is weergegeven in de laatste kolom "Wijzigingen t.o.v. Maatregellijst 2019".

Voor meer informatie over de maatregellijst en diens toepassing, zie het [Handboek CO₂-Prestatieladder 3.0](#).

Activiteit	Pagina	Activiteit	Pagina
Aanbesteden	2	Logistiek & Transport	18
Advies	5	Materiaalgebruik / Scope 3	22
Afval	6	Materieel	24
Bedrijfshallen en Terreinen	8	Onderaannemers & Leveranciers	30
Bedrijfsprocessen	10	Organisatiebeleid Algemeen	30
Bouw Bouwplaats	11	Personenmobiliteit	31
Groenpnderhoud	13	Vermeden emissies bij derden	36
ICT-diensten	14	Waterbouw Schepen	37
Kantoren	14		

AANBESTEDEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Toepassing gunningvoordeel mbt tot CO₂-ambitie bij aanbestedingen GWW sector mbt werken	Integrale maatregel	Tot 25% van de werken	Bij 25% tot 75% van de werken	Bij alle werken	Betreft aanbestedingen voor werken die door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven met BPKV in de markt worden gezet. Percentage op basis van de omzet in werken	Ongewijzigd
Toepassing gunningvoordeel mbt tot CO₂-ambitie bij aanbestedingen GWW sector mbt diensten	Integrale maatregel	Tot 25% van de diensten	Bij 25% tot 75% van de diensten	Bij alle diensten	Betreft aanbestedingen voor diensten, uitgevraagd door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven aan advies- en ingenieursbureaus, die met BPKV in de markt worden gezet. Percentage op basis van de omzet in diensten.	Ongewijzigd
Toepassing gunningvoordeel mbt tot CO₂-ambitie bij aanbestedingen in de ICT-sector	Integrale maatregel	Tot 25% van de aanbestedingen m.b.t. ICT	Bij 25% tot 75% van de aanbestedingen m.b.t. ICT	Bij alle aanbestedingen met betrekking tot ICT	Betreft aanbestedingen voor ICT-projecten die door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven met BPKV in de markt worden gezet. Percentage op basis van de omzet in ICT projecten.	Ongewijzigd
Toepassing van gunningvoordeel mbt tot CO₂-ambitie bij aanbestedingen in de Afval sector	Integrale maatregel	Tot 25% van de aanbestedingen betrekking op afval (ophalen en verwerking)	Bij 25% - 75% van de aanbestedingen betrekking op afval (ophalen en verwerking)	Bij alle aanbestedingen met betrekking op afval (ophalen en verwerking)	Betreft aanbestedingen voor projecten in de afvalsector die door overheden of (publieke of private) netwerkbedrijven met BPKV in de markt worden gezet. Percentage op basis van de omzet in projecten met betrekking op afval (ophalen en verwerken).	Ongewijzigd

CO₂-uitstoot over de levensduur is criterium bij gunning van werken	Integrale maatregel	Tot 25% van de werken	Bij 25% tot 75% van de werken	Bij alle werken	Betreft werken die met BPKV (Beste Prijs Kwaliteit Verhouding) in de markt worden gezet, waarbij de MKI-waarde (Milieu Kosten Indicator) of vergelijkbaar instrument wordt ingezet. De berekening moet zijn gebaseerd op de Bepalingsmethode Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken. Percentage op basis van de omzet in werken.	Ongewijzigd
Uitvragen van toepassing van bestonreststromen	Circulariteit	Opdrachtgever eist dat minimaal 5% (V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen bestaat uit betonreststromen	Opdrachtgever eist dat minimaal 10% (V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen bestaat uit betonreststromen	Opdrachtgever eist dat minimaal 15% (V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen bestaat uit betonreststromen	Betonreststromen betreffen uit beton afkomstige reststromen in bouw- en sloopafval. Het A-niveau is de minimumeis, afgesproken in het Betonakkoord . Deze maatregel geldt voor alle aanbestedingen die een opdrachtgever in de markt zet en waarin toepassing van beton verwacht wordt.	Ongewijzigd
Uitvragen van producten van duurzaam beton	Circulariteit	Opdrachtgever stelt eisen aan het gebruik van duurzaam beton in betonproducten, door bij alle aanbestedingen waarin toepassing van betonproducten verwacht wordt het 'Moederbestek duurzaam beton' toe te passen.	Opdrachtgever volgt de systematiek van het Moederbestek Duurzaam Beton, maar stelt bij alle aanbestedingen waarin toepassing van betonproducten verwacht wordt v�rdergaande eisen mbt MKI-waarde of circulariteit dan		Het Moederbestek duurzaam beton bevat eisen voor producten gemaakt van beton en/of geopolymeren: betonbanden, betonstraatstenen, betontegels, betonbuizen, betonputten, fietspaden van gestort beton, grasbetontegels, keerwanden, stapelblokken en stelbeton. Producten van duurzaam beton bevatten een minimum percentage betonrestproducten (hergebruik) en voldoen aan een maximale MKI-waarde per M3 beton.	Ongewijzigd

			opgenomen in het moederbestek.		Gebruik van een andere systematiek is ook mogelijk mits toepassing van de in het Moederbestek genoemde circulariteits-percentages en MKI-waardes wordt geborgd.	
Uitvragen van producten van duurzaam asfalt	Circulariteit	Opdrachtgever stelt bij alle aanbestedingen waarin toepassing van asfalt verwacht wordt een MKI-eis voor de inkoop van asfaltmengsels die gelijk is of lager is dan het huidige branchegemiddelde.	Opdrachtgever stelt bij alle aanbestedingen waarin toepassing van asfalt verwacht wordt een MKI-eis voor de inkoop van asfaltmengsels die tenminste 10% lager is dan het huidige branchegemiddelde.	Opdrachtgever stelt bij alle aanbestedingen waarin toepassing van asfalt verwacht wordt een MKI-eis voor de inkoop van asfaltmengsels die tenminste 20% lager is dan het huidige branchegemiddelde.	De belangrijkste maatregelen waarmee een lagere MKI-waarde voor asfalt gerealiseerd kan worden zijn hergebruik van asfalt en toepassing van lage temperatuur asfalt. Branchegemiddelde MKI waarden voor asfalt zijn door VBW Asfalt toegevoegd in de Nationale Milieudatabase. Berekening van de MKI in contracten moet zijn gebaseerd op de Bepalingsmethode Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken.	Nieuwe maatregel
Mogelijk maken van inzet secundair materiaal en gebruikte componenten	Circulariteit			Opdrachtgever heeft onderzocht welke belemmeringen er zijn voor toepassing van secundair materiaal en gebruikte componenten in haar uitvragen en neemt aantoonbaar maatregelen om deze belemmeringen weg te nemen.		Nieuwe maatregel

Beleid toepassing MVI-criteria in aanbestedingen	Algemeen	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Basis'	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Significant'	Organisatie heeft beleid geformuleerd over toepassing van de MVI Criteria en past in betreffende aanbestedingen de MVI-criteria toe die betrekking hebben op de thema's energie, materialen en circulair met tenminste ambitieniveau 'Ambitieuus'	De MVI-criteria zijn een invulling van het Maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid van de overheid. De genoemde ambitieniveaus en criteria zijn te vinden op MVIcriteria.nl	Nieuwe maatregel
Toepassen Ambitiweb en Omgevingswijzer uit de aanpak duurzaam GWW	Algemeen	In verkenning en planontwikkeling van GWW-projecten wordt incidenteel het Ambitiweb en/of de Omgevingswijzer ingezet	In verkenning en planontwikkeling van 25%-75% van de GWW-projecten wordt het Ambitiweb en/of de Omgevingswijzer ingezet	In verkenning en planontwikkeling van GWW-projecten wordt standaard het Ambitiweb en/of de Omgevingswijzer ingezet.	Ambitiweb en Omgevingswijzer zijn instrumenten uit de Aanpak Duurzame GWW, zie https://www.duurzaamgww.nl	Nieuwe maatregel

ADVIES

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Aandacht voor CO₂-reductie in projecten NIET verkregen met gunningsvoordeel	Integrale maatregel	Bij minstens 10% van de omzet in ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO ₂ -reductie.	Bij meer dan 50% van de omzet in ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO ₂ -reductie.	Bij alle ontwerp opdrachten is er aantoonbare aandacht voor CO ₂ -reductie.	Met ontwerp opdrachten worden projecten bedoeld die daadwerkelijk opdracht geworden zijn. Reductie ten opzichte van referentieontwerp op basis van gangbare uitgangspunten voor betreffend ontwerp. Toetsing	Ongewijzigd

					middels steekproeven is voldoende.	
CO₂-gerelateerd onderzoek en innovatie	Integrale maatregel	2% tot 10% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen.	10% tot 20% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen.	Meer dan 20% van onderzoek- en innovatiebudget wordt besteed aan onderwerpen die (mede) CO ₂ kunnen besparen.		Ongewijzigd
Kennis en houding medewerkers m.b.t. CO₂-reductie in projecten	Integrale maatregel	5% tot 25% van ingenieurs/ontwerpers/projectleiders heeft een cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed.	25% tot 75% van ingenieurs/ontwerpers/projectleiders heeft cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed.	Meer dan 75% van ingenieurs/ontwerpers/projectleiders heeft cursus gehad waarin aantoonbaar aandacht voor belang, materialiteit en ontwerpmethoden CO ₂ -reductie is besteed.	Met ontwerpmethoden worden methodieken en systemen bedoeld zoals BREEAM, DuboCalc, Aanpak duurzame GWW, GreenCalc, EPA-U, EPA-W, LEED, GPR of andere. De cursus kan intern of extern zijn georganiseerd.	Ongewijzigd
Dialogo m.b.t. CO₂ met opdrachtgevers	Integrale maatregel	CO ₂ -reductie is incidenteel agendapunt in periodiek overleg met grote opdrachtgevers.	CO ₂ -reductie is vast agendapunt in periodiek overleg met grote opdrachtgevers.	CO ₂ -reductie is vast agendapunt in periodiek overleg met alle opdrachtgevers	Grote opdrachtgevers: organisaties jaarlijks meer dan >1 miljoen Euro aan opdrachten in de markt zet.	Ongewijzigd

AFVAL

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Inzicht in vermeden CO₂ als gevolg van de verwerking van afvalstromen	Integrale maatregel	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor minimaal 80% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt	Bedrijf berekent en rapporteert vermeden ketenemissies voor 100% van de afvalstromen (massabasis) die zij verwerkt, en gebruikt	Bedrijf verbetert haar inzicht in vermeden ketenemissies door aantoonbaar jaarlijks onderdelen van de meest materiële ketens nauwkeuriger te	Het EpE-protocol is een protocol voor de kwantificering van GHG emissies van afvalverwerking.	Ongewijzigd

		daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	daarbij het EpE-protocol of een vergelijkbare methode.	rapporteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van emissiefactoren op basis van eigen metingen of specifieke emissiefactoren aangeleverd door ketenpartners.		
Realiseren verkoopbaar secundair materiaal	Integrale maatregel	Bedrijf verkoopt op structurele basis een secundair materiaal dat zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt is als grondstof in productieprocessen.	Bedrijf verkoopt op structurele basis meerdere secundaire materialen die zonder noemenswaardige bewerking (door de afnemer) geschikt zijn als grondstof in productieprocessen.	Bedrijf heeft jaarlijks overleg met de belangrijkste afnemende én aanleverende ketenpartners van deze secundaire materialen over verbetering van kwaliteit van het materiaal met het oog op up-cycling.	Secundair materiaal: een materiaal of grondstof afkomstig van een recycling- of verbrandingsproces. Hieronder kan bijvoorbeeld ook CO ₂ vallen dat als product aan derden wordt geleverd.	Ongewijzigd
Warmte en/of stoomlevering bij afvalverbranding	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf levert warmte en/of stoom aan een warmtenet ten behoeve van bedrijven of woningen met al haar afvalverbrandingsinstallaties.	Bedrijf neemt initiatieven om de energie-efficiency van haar installatie(s) te verbeteren, bijvoorbeeld door warmte- en/of stoomlevering uit te breiden.	Het meerjarige gemiddelde van de energie-efficiency van de installatie(s) van het bedrijf laten een verbetering zien.	De energie-efficiency kan bijvoorbeeld worden onderbouwt met de R1 waarde van een afvalverbrandingsinstallatie. De R1 waarde is een wettelijk vastgelegde formule die een indicatie geeft van de energie-efficiency van een afvalverbrandingsinstallatie, berekend volgens de Kaderrichtlijn afvalstoffen.	Ongewijzigd
Inkoop van hulpstoffen – gebruik van	Integrale maatregel	Bedrijf onderzoekt mogelijkheden voor gebruik van secundaire materialen, in de eigen	Bedrijf gebruikt minimaal twee secundaire materialen, in de eigen		Secundair materiaal: een materiaal of grondstof afkomstig van een recycling- of verbrandingsproces.	Ongewijzigd

secundaire materialen		bedrijfsprocessen, ter vervanging van inkoop van 'virgin' materiaal	bedrijfsprocessen, op structurele basis die 'virgin' materialen vervangen.		Virgin materiaal: materiaal dat niet eerder is gebruikt.	
Verlagen energieverbruik vuilniswagens en mobiele afvalpersen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het totale specifieke energieverbruik van afvalwagens en mobiele afvalpersen is minimaal 5% verlaagd in de afgelopen 5 jaar.	Het totale specifieke energieverbruik van afvalwagens en mobiele afvalpersen is minimaal 10% verlaagd in de afgelopen 5 jaar.	Het totale specifieke energieverbruik van afvalwagens en mobiele afvalpersen is minimaal 25% verlaagd in de afgelopen 5 jaar.	Verlaging door toepassen dubbele compressiepompen, hybride technieken en/of andere besparende technieken.	Maatregel herzien

BEDRIJFSHALLEN EN TERREINEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Erkende Maatregelen energiebesparing voor bedrijfshallen	Integrale maatregel	Het bedrijf heeft aantoonbaar de relevante 'erkende maatregelen voor bedrijfshallen' geïmplementeerd in alle bedrijfshallen die het bedrijf in gebruik heeft c.q. voor zover in die lijst aangegeven: worden op natuurlijke momenten doorgevoerd.			NB. De 'erkende maatregelen' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. De 'erkende maatregelen' voor bedrijfshallen zijn opgenomen in de ' Kennissbank Energiebesparing en Winst ' van Infomil. Het betreft onder meer maatregelen m.b.t. gebruik Ledverlichting, isolatie, tochtwering en ventilatie.	Ongewijzigd
Eigen opwekking hernieuwbare elektriciteit	Duurzame energie	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt tenminste voor 5% gedekt met eigen	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt voor tenminste 20% gedekt met eigen	Het elektriciteitsgebruik van alle bedrijfshallen wordt voor tenminste 50% gedekt met eigen	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte. PPA = Lange termijn Power Purchase Agreement. Overeenkomst voor	Ongewijzigd

		opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of PPA)	opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of PPA)	opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of PPA)	aankoop van duurzame energie die gebruikt kan worden voor de financiering van investering. De opgewekte elektriciteit moet ten goede komen van het bedrijf; voor elektriciteitsopwekking niet voor eigen gebruik zie de maatregel 'Vermeden emissies bij derden - opwekking duurzame energie'.	
LED-buitenverlichting	Activiteit efficiënter uitvoeren		>50% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting	100% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting	Percentage berekend naar oppervlakte bedrijventerreinen die verlicht moeten worden.	Nieuwe maatregel
Infraroodverwarming	Activiteit efficiënter uitvoeren	>5% van de verwarmde bedrijfshallen heeft infraroodverwarming	>25% van de verwarmde bedrijfshallen heeft infraroodverwarming	>75% van de verwarmde bedrijfshallen heeft infraroodverwarming	Percentage berekend naar oppervlakte verwarmde bedrijfshallen. Voorwaarde is dat het bedrijf over 100% groene stroom beschikt op de locaties waar infraroodverwarming wordt ingezet, of zelf op die locaties netto meer duurzame elektriciteit opwekt dan nodig voor de eigen behoefte. Over groene stroom zie https://www.skao.nl/groene%20stroom	Nieuwe maatregel

BEDRIJFSPROCESSEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Reductie energieverbruik koeling / koelcellen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf heeft mogelijkheden tot energiebesparing bij koeling / koelcellen onderzocht conform de Erkende Maatregelen en implementeert deze.	Het bedrijf voert verdergaande besparende maatregelen door bij haar koeling / koelcellen en bereikt daarmee een extra CO ₂ -reductie van minstens 10% van de aan koeling gereduceerde uitstoot.	Het bedrijf voert verdergaande besparende maatregelen door bij haar koeling / koelcellen en bereikt daarmee een extra CO ₂ -reductie van minstens 20% van de aan koeling gereduceerde uitstoot.	De ' erkende maatregelen ' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren.	Ongewijzigd
Reductie energieverbruik elektromotoren in bedrijfsprocessen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf heeft inzet van zuinige elektromotoren onderzocht conform de Erkende Maatregelen en implementeert deze.	Het bedrijf zet bij vervanging van alle elektromotoren in haar bedrijfsprocessen met een gemiddelde bedrijfstijd van meer dan 1500 uur per jaar, motoren met rendementsklasse IE3 of IE4 in.	Het bedrijf voert versnelde vervanging uit van elektromotoren in haar bedrijfsprocessen met een gemiddelde bedrijfstijd van 1500 uur per jaar, door motoren met rendementsklasse IE3 of IE4.	Beschrijving rendementsklassen . De ' erkende maatregelen ' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Zie	Nieuwe maatregel in nieuwe categorie Bedrijfsprocessen
Opsporen perslucht lekkages	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf kan aantonen dat (alle) persluchtinstallatie(s) jaarlijks worden gecontroleerd op lekkages, conform de de Erkende Maatregelen.	Bedrijf kan aantonen dat alle persluchtinstallatie(s) 3-maandelijkse worden gecontroleerd op lekkages, conform de de Erkende Maatregelen.		Onderdeel van de Erkende Maatregelen (doelmatig beheer en onderhoud) voor een groot aantal bedrijfstakken. De 'Erkende Maatregelen' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Zie	Verwijzing toegevoegd

					https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/doelmatig-beheer/	
Reductie of verduurzaming van verpakkingsmaterialen	Activiteit efficiënter uitvoeren	De gemiddelde CO ₂ -impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >5% verlaagd.	De gemiddelde CO ₂ -impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >10% verlaagd.	De gemiddelde CO ₂ -impact per product als gevolg van verpakkingsmaterialen voor geproduceerde producten is de afgelopen 5 jaar met >25% verlaagd.	Het gaat om CO ₂ -impact per geproduceerd product of in verhouding tot de productie-omzet. Bijvoorbeeld door slimmere verpakkingsmachines, verpakkingsontwerpen, verpakkingstoepassingen of gebruik van duurzamere materialen.	Nieuwe maatregel

BOUW BOUWPLAATS

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Inkoop van groene stroom en/of Nederlandse Garantie Van Oorsprong (GVO)	Duurzame energie	Minder dan 50% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of Nederlandse GVO's.	Minstens 50% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of Nederlandse GVO's.	Minstens 75% stroom voor verbruik op het werk (bouwplaats) is groene stroom en/of Nederlandse GVO's.	Stroomverbruik via tijdelijke afspraken op bouwplaats. Zie toelichting groene stroom	Ongewijzigd
Eigen opwekking hernieuwbare elektriciteit voor bouwplaats	Duurzame energie			Tot 10% van de elektriciteit op de bouwplaats is van eigen hernieuwbare opwekking (via eigen investering of PPA).	Percentage ten opzichte van totaal elektriciteitsgebruik gemiddeld voor alle bouwplaatsen van de organisatie. PPA= Lange termijn Power Purchase Agreement. Overeenkomst voor aankoop van	Toelichting is aangepast

					duurzame energie die gebruikt kan worden voor de financiering van investering	
Energiebesparing bouwkeet	Activiteit efficiënter uitvoeren	Tenminste 5% van de gebruikte bouwketen voldoet aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen.	Tenminste 20% van de gebruikte bouwketen voldoet aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen.	Alle gebruikte bouwketen voldoen aan de eisen van het bouwbesluit 2012 voor tijdelijke gebouwen.	Bedoeld worden de energetische eisen voor tijdelijke gebouwen (paragraaf 5.7 bouwbesluit 2012).	Ongewijzigd
Gebruik rijplaten of andere tijdelijke verharding om rolweerstand te verminderen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bij onverharde ondergrond van bouwterrein en aanvoer routes worden de transportroutes altijd voorzien van tijdelijke verharding.			Tijdelijke verharding betreft bijvoorbeeld het gebruik van rijplaten of stelconplaten.	Titel aangepast
Levering van hernieuwbare brandstof op de bouwplaats	Toepassen duurzame energie		Bij projecten waar het bedrijf als hoofdaannemer brandstof op de bouwplaats verzorgt, zorgt het bedrijf ervoor dat minstens 10% van de totaal op de bouwplaatsen getankte brandstof aantoonbaar hernieuwbare brandstof is.	Bij projecten waar het bedrijf als hoofdaannemer brandstof op de bouwplaats verzorgt, zorgt het bedrijf ervoor dat meer dan 20% van de totaal op de bouwplaatsen getankte brandstof aantoonbaar hernieuwbare brandstof is.	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van biobrandstof (Well-to-Wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Nieuwe maatregel, aangepast met verwijzing naar 60% reductie

--	--	--	--	--	--	--

GROENONDERHOUD

Opwerken van organische reststoffen tot verkoopbare grondstof	Circulariteit	Bedrijf produceert en verkoopt op structurele basis een secundair materiaal gemaakt van organische reststoffen	B: Bedrijf produceert en verkoopt op structurele basis een secundair materiaal gemaakt van organische reststoffen dat een aantoonbaar lagere CO ₂ footprint heeft dan composteren		bijvoorbeeld fermentatie (Bokashi) ipv composteren	nieuwe categorie nieuwe maatregel
Eigen productie biogas	Duurzame energie			Bedrijf produceert biogas uit vergisting voor eigen gebruik of levering aan derden		nieuwe categorie nieuwe maatregel

ICT-DIENSTVERLENING

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Maatregelen datacentra uit lijst MJA3 voor de ICT-sector	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf heeft aantoonbaar de relevante 'meest gerealiseerde proces	Het bedrijf heeft de relevante 'meest gerealiseerde proces (PE) maatregelen' en	Het bedrijf heeft bovendien minstens twee 'ideeën voor (PE/KE/DE) maatregelen' en/of	De 'Erkende Maatregelen' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen	Naam categorie gewijzigd naar

		(PE) maatregelen' geïmplementeerd.	'erkende maatregelen' geïmplementeerd.	'innovatieve maatregelen' gerealiseerd.	met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. Zie https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/	Verwijzing naar Erkende Maatregelen toegevoegd
Power Usage Effectiveness (PUE) van netwerken, datacenterhardware en telefoniediensten	Activiteit efficiënter uitvoeren		De PUE van netwerken, datacenterhardware en telefoniediensten wordt gemonitord en geëvalueerd met het oog op verbetering	Netwerken, datacenterhardware en telefoniediensten zijn ontworpen met een PUE van maximaal 1,3.	Zie https://www.techopedia.com/definition/2117/power-usage-effectiveness-pue	Nieuwe maatregel

KANTOREN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Verbeteren Energielabel kantoren	Integrale maatregel	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is D of E.	Het gemiddeld Energielabel van kantoren is C of B.	Het gemiddeld Energielabel van gebouwen is minstens A.	In 2023 gaat een verplicht energielabel niveau C gelden voor kantoren, groter dan 100 m ² . Het gemiddeld Energielabel is te berekenen o.b.v. de energie-index en gebruiksoppervlakte, beide vermeld op Energielabel utiliteitsbouw. Middel dit voor alle kantoren in gebruik (eigendom of huur). Deze maatregel dekt ook individuele besparingsmaatregelen zoals isolatie, LED-verlichting, ketelvervanging en zonwering.	Toelichting is aangepast

Feedback energieverbruik gebouwen aan de gebruikers ervan	Activiteit efficiënter uitvoeren	Minimaal 25% van de kantoren heeft een energieregistratiesysteem met terugkoppeling van het historische en actuele energieverbruik naar de gebruikers van het gebouw (bijvoorbeeld een paneel in de hal).	Minimaal 75% van de kantoren heeft een energieregistratiesysteem met terugkoppeling van het historische en actuele energieverbruik naar de gebruikers van het gebouw (bijvoorbeeld een paneel in de hal).		Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak.	Maatregel herzien
Optimalisatie klimaatinstallaties	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bij alle kantoren die de afgelopen 5 jaar in gebruik zijn genomen is de klimaatinstallatie geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf.	Bij minimaal 75% van alle kantoren wordt de klimaatinstallatie tenminste elke 5 jaar geoptimaliseerd door een professioneel installatiebedrijf		Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak. Optimalisatie van klimaatinstallaties kan op meerdere manieren waaronder: stooklijnen instellen, zomernachtventilatie toepassen, kloktijden aanpassen, filters op tijd vervangen, statisch of dynamisch luchtzijdig en/of waterzijdig inregelen.	Maatregel aangepast
Inkoop groene stroom en/of Nederlandse Garantie Van Oorsprong (GVO)	Duurzame energie	Meer dan 75% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met Nederlandse GVO's	Meer dan 98% van de gebruikte elektriciteit is groene stroom of vergoend met Nederlandse GVO's		Het betreft de elektriciteit gebruikt in gebouwen, dus niet elektriciteit in proces of op de bouwplaats. Zie toelichting groene stroom .	C naar B
Eigen opwekking hernieuwbare elektriciteit	Duurzame energie	Het elektriciteitsgebruik wordt tot 5% gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of PPA)	Het elektriciteitsgebruik wordt 5% tot 10% gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare	Minstens 10% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt met eigen opwekking van hernieuwbare	Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte. PPA= Lange termijn Power Purchase Agreement. Overeenkomst voor aankoop van duurzame energie die	Ongewijzigd

			elektriciteit (via eigen investering of PPA)	elektriciteit (via eigen investering of PPA)	gebruikt kan worden voor de financiering van investering	
Gebruik duurzame warmte en/of warmtekoude-opslag (WKO)	Duurzame energie	Voor 10% tot 50% van het totaal energieverbruik voor verwarming en koeling van kantoren in de organisatie wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Voor 50% tot 80% van het totaal energieverbruik voor verwarming en koeling van kantoren in de organisatie wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Voor meer dan 80% van het totaal energieverbruik voor verwarming en koeling van kantoren in de organisatie wordt duurzame warmte toegepast voor ruimteverwarming.	Duurzame warmte kan afkomstig zijn van (groen) gas, restwarmte, warmtepompen, biomassa, bodem en zonne-energie.	Maatregel aangepast
Erkende Maatregelen energiebesparing voor kantoren	Activiteit efficiënter uitvoeren	Alle Erkende Maatregelen Energiebesparing kantoren zijn doorgevoerd c.q. voor zover in die lijst aangegeven: worden op natuurlijke momenten doorgevoerd			NB. De 'erkende maatregelen' zijn een uitwerking van de wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer) om maatregelen met een TVT van minder dan 5 jaar door te voeren. De 'erkende maatregelen' voor kantoren zijn opgenomen in de 'Kennisbank Energiebesparing en Winst' van Infomil. Het betreft onder meer maatregelen m.b.t. gebruik LED-verlichting, isolatie, tochtwering en ventilatie.	Ongewijzigd
Groene cloud voor virtualisatie ICT-omgeving	Integrale maatregel		Het bedrijf heeft bij de keuze voor cloudopslag en de cloud-provider aantoonbaar rekening gehouden met CO ₂ -reductie.	Het bedrijf heeft haar cloud-data bij een clouddienst die een aantoonbaar groen beleid voert.	Aantoonbaar groen beleid is minimaal een C-label voor de cloud-provider op Rankabrand , bij de 1/3 meest duurzame partijen op de Greenpeace Guide , of een vergelijkbare ranking en/of het gebruik van groene stroom.	Ongewijzigd

Inkopen efficiënte hardware	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label.	Het bedrijf neemt, waar mogelijk, hardware af van leveranciers die bij de 1/3 meest duurzame leveranciers horen volgens Rankabrand, de Greenpeace Guide of een vergelijkbare systematiek.		Zie: Energy Star producten Greenpeace Guide Rankabrand	Maatregel aangepast
Verwarming met groen gas met NTA 8080 of ISCC certificaat	Duurzame energie		Minstens één kantoor wordt verwarmd met groen gas met NTA 8080 of ISCC certificaat.	>50% van het gebruiksoppervlak wordt verwarmd met groen gas met NTA 8080 of ISCC certificaat.	Duurzaam gas uit biomassa, zie https://www.skao.nl/groengas en https://www.vertogas.nl/ . Let op deze maatregel is niet voor CO ₂ -gecompenseerd gas.	Nieuwe maatregel
Afspraken energieprestatie bij huur	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bij het afsluiten of wijzigen van huurcontracten voor kantoorruimte is verbetering van de energieprestatie van het gebouw onderdeel van de onderhandelingen.	Bij alle nieuwe huurcontracten worden afspraken gemaakt over de verbetering van de energieprestatie van het gebouw, bijvoorbeeld een bonus/malusafspraken ten opzichte van de vooraf afgesproken gebouwgebonden verwarmings- en koelenergie.	Bij alle nieuwe huurcontracten wordt een huurprijs inclusief energie inclusief gekwantificeerde besparingsdoelstellingen bedongen, bijvoorbeeld in een GreenLease-overeenkomst.	Voor GreenLease-overeenkomsten zie bijvoorbeeld https://www.platformduurzamehuisvesting.nl/menukaart/#tabs-4	Nieuwe maatregel
Benchmarking en optimalisatie energieverbruik	Activiteit efficiënter uitvoeren	Van minimaal 75% van de kantoren wordt de hoofdmeterdata	Bij minimaal 75% van de kantoren worden naast de hoofdmeter ook	Bij minimaal 75% van de kantoren past de organisatie software toe	Percentage kantoren gemeten naar gebruiksoppervlak.	Nieuwe maatregel

		geregistreerd en jaarlijks gebenchmarkt met gelijksoortige panden (via Milieubarometer, e-nolis of vergelijkbaar).	submeters toegepast en analysesoftware gebruikt om verbeteringsmogelijkheid en op het spoor te komen.	die automatisch verbeteringen in de installaties opspoort en toepast.		
--	--	--	---	---	--	--

LOGISTIEK & TRANSPORT

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Gebruik efficiëntere diesel	Activiteit efficiënter uitvoeren	20% tot 50% van gebruikte brandstof is speciale diesel die aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing oplevert t.o.v. gebruik van normale diesel.	Ten minste 50% van gebruikte brandstof is speciale diesel die aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing oplevert t.o.v. gebruik van normale diesel.	Ten minste 75% van gebruikte brandstof is speciale diesel die aantoonbaar tenminste 3% brandstofbesparing oplevert t.o.v. gebruik van normale diesel.	Dit betreft verschillende typen diesel waarvan door onafhankelijke partijen moet zijn aangetoond dat ze 3% of meer brandstofbesparing opleveren t.o.v. normale diesel, volgens opgave van de brandstofleverancier. Gebruik speciale diesels kan conflicteren met garantiebepalingen van motorproducenten. Neem hierover contact met uw leverancier. Voor gebruik biobrandstof zie aparte maatregel.	Ongewijzigd
Stimuleren zuinig rijden door Het Nieuwe Rijden	Activiteit efficiënter uitvoeren	Minstens 75% van de chauffeurs is op cursus "het nieuwe rijden" geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.	Minstens 90% van de chauffeurs is op cursus "het nieuwe rijden" geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.		Onder 'chauffeurs' worden ook bestuurders van tractoren verstaan.	Doorgeschoven: C naar B, B naar A.

Aanschaf zuinigere vrachtwagens	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bij aanschaf nieuwe vrachtwagens is laag brandstofgebruik volgens marktstandaard een keuzecriterium.	Bij aanschaf nieuwe vrachtwagens wordt gekozen voor vrachtwagen met brandstofverbruik dat minimaal 15% lager ligt dan de standaard in de markt.	Bij aanschaf nieuwe vrachtwagens wordt gekozen voor vrachtwagen met brandstofverbruik dat minimaal 30% lager ligt dan de standaard in de markt.	De standaard in de markt te bepalen door het bedrijf, bijvoorbeeld o.b.v. bestaand marktonderzoek, of door gemiddelde te nemen van 5 alternatieven die nu op de markt zijn.	Ongewijzigd
Stimuleren zuinig rijden door Monitoring	Activiteit efficiënter uitvoeren	Monitoring brandstofgebruik en 3-maandelijke terugkoppeling naar bestuurders	Black-boxsysteem met directe terugkoppeling naar bestuurders.	Black-boxsysteem in combinatie met een financiële prikkel om zuinig rijgedrag te belonen.	Deze maatregel betreft lease-auto's of bedrijfsauto's in eigendom; een financiële prikkel kan een bonus/malus zijn. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu .	B wordt A; B black box; C met financiële prikkel. Toelichting: Anders Reizen.
Verwarming vrachtwagen: standkachel i.p.v. koelwater van de motor	Activiteit efficiënter uitvoeren		Standkachel i.p.v. koelwater van de motor toepast bij minder dan 75% van de vrachtwagens.	Standkachel i.p.v. koelwater van de motor toepast bij meer dan 75% van de vrachtwagens.	Volgens onderzoek van TNO/Cumela leidt een standkachel ten opzichte van gebruik koelwater voor verwarming tot 2-5% CO ₂ -besparing.	Ongewijzigd
Koeling vrachtwagen: gebruik standairco	Activiteit efficiënter uitvoeren			Toepassing standairco op vrachtwagens. Minimaal één systeem in gebruik.	Standairco is een aircosysteem waarbij koude tijdens gebruik materieel wordt opgeslagen en daarna de cabine koel kan houden.	Ongewijzigd
Controle juiste bandenspanning vrachtauto's	Activiteit efficiënter uitvoeren	Jaarlijkse controle bandenspanning bij alle vrachtauto's.	3 maandelijke controle bandenspanning bij alle vrachtauto's.			Ongewijzigd
Lean and Green Logistics	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf heeft een Lean & Green Award.	Bedrijf heeft één Lean & Green Star.	Bedrijf heeft twee of drie Lean & Green Stars.	Voor meer informatie zie http://lean-green.nl .	Ongewijzigd
Afweging rijden/varen	Integrale maatregel		Indien mogelijk en zinvol krijgt varen de voorkeur		Deze maatregel is alleen relevant voor civieltechnische werken	Ongewijzigd

			boven rijden. Deze afweging is procedureel vastgelegd.			
Toepassing hybride vrachtwagens				Minimaal één hybride vrachtwagen in gebruik.		Ongewijzigd
Tegengaan stationair draaien vrachtwagens	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf maakt afspraken met chauffeurs over het tegengaan van stationair draaien en kan dit aantonen.	Start-stop systeem toegepast bij < 25% van in gebruik zijnde vrachtwagens (eigendom, lease).	Start-stop systeem toegepast bij > 25% van de in gebruik zijnde vrachtwagens (eigendom, lease).		Ongewijzigd
Zero CO₂-emissie vrachtwagen	Elektrificeren		1% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit zero CO ₂ -emissie vrachtwagens.	5% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit zero CO ₂ -emissie vrachtwagens.	Zero CO ₂ -emissie vrachtwagen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof .	Omgeschreven naar zero CO ₂ -emissie
Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof	Duurzame energie		10% - 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele	Aangepast: titel en verwijzing naar 60% GHG reductie

					brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
Gebruik energiezuinige banden	Activiteit efficiënter uitvoeren		Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met energielabel B of beter.	Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met energielabel A of beter.	in 2012 is een Europees bandenlabel ingevoerd met drie indicatoren. Eén daarvan betreft brandstofefficiëntie	Ongewijzigd
Rijden op aardgas (LNG of CNG)			1% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit vrachtwagens die rijden op aardgas	5% van vrachtwagens (in eigendom of lease) bestaat uit wagens die rijden op aardgas		Nieuwe maatregel

MATERIAALGEBRUIK / SCOPE 3

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Ontwikkeling extra reducerende maatregelen	Integrale maatregel	Bedrijf neemt in één of meer projecten maatregelen die leiden extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Bedrijf neemt in minstens 20% van haar projecten aantoonbaar maatregelen die leiden extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Bedrijf neemt in minstens 50% van haar projecten aantoonbaar maatregelen die leiden extra CO ₂ -reductie en organiseert daarvoor financiering.	Extra CO ₂ -reducerende maatregelen: bedoeld worden maatregelen in scope 3 die niet vallen binnen het maatregelpakket uit het plan van aanpak dat het bedrijf hanteert in het kader van de CO ₂ -Prestatieladder.	Ongewijzigd
Selectie materialen o.b.v. DuboCalc	Integrale maatregel	De CO ₂ -uitstoot van materialen, bepaald op basis van LCA-data, weegt altijd mee bij selectie van materialen.	Bedrijf stelt expliciete eisen aan de CO ₂ -uitstoot van materialen, bepaald op basis van LCA-data, en controleert die.		LCA-berekeningen moeten zijn gebaseerd op de Bepalingsmethode Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken. CO ₂ -reductie kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door inzet van hergebruikte materialen of objecten.	Ongewijzigd

Toepassen van betonreststromen	Circulariteit	Bedrijf laat minimaal 5%(V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen in alle projecten waarvoor dat relevant is vervangen door betonreststromen, behalve waar een opdrachtgever (of wet- en regelgeving) dit uitsluit.	Bedrijf laat minimaal 10%(V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen in alle projecten waarvoor dat relevant is vervangen door betonreststromen, behalve waar een opdrachtgever (of wet- en regelgeving) dit uitsluit.	Bedrijf laat minimaal 15%(V/V) van het totale volume toeslagmaterialen in alle betontoepassingen in alle projecten waarvoor dat relevant is vervangen door betonreststromen, behalve waar een opdrachtgever (of wet- en regelgeving) dit uitsluit.	Betonreststromen betreft uit beton afkomstige reststromen in bouw- en sloopafval. Het A niveau (5%) is de minimumeis, zoals afgesproken in het betonakkoord	Nieuwe maatregel
Toepassen van producten van duurzaam beton	Circulariteit	10% van de hoeveelheid (in gewicht, op jaarbasis) ingekochte of geproduceerde betonproducten die worden genoemd het Moederbestek Duurzaam Beton, voldoet aan de eisen die daarin worden geformuleerd.	100% van de hoeveelheid (in gewicht, op jaarbasis) ingekochte of geproduceerde betonproducten, die worden genoemd in het Moederbestek Duurzaam Beton, voldoet aan de eisen die daarin worden geformuleerd.	Bedrijf past standaard v�rdergaande eisen voor duurzaam beton toe mbt MKI-waarde en/of circulariteit.	Het Moederbestek duurzaam beton bevat eisen voor producten gemaakt van beton en/of geopolymeren: betonbanden, betonstraatstenen, betontegels, betonbuizen, betonputten, fietspaden van gestort beton, grasbetontegels, keerwanden, stapelblokken en stelbeton. Producten van duurzaam beton bevatten een minimum percentage betonrestproducten (hergebruik) en voldoen aan een maximale MKI-waarde per M3 beton. Gebruik van een andere systematiek is ook mogelijk mits toepassing van de in het Moederbestek genoemde circulariteits-percentages en MKI-waardes wordt geborgd.	Nieuwe maatregel

<p>Toepassen van producten van duurzaam asfalt</p>	<p>Circulariteit</p>	<p>De gemiddelde MKI-waarde (op jaarbasis) van alle ingekochte of geproduceerde asfaltmengsels is gelijk of lager dan het branchegemiddelde</p>	<p>De gemiddelde MKI-waarde van alle ingekochte of geproduceerde asfaltmengsels is tenminste 10% lager dan het branchegemiddelde</p>	<p>De MKI-waarde van alle ingekochte of geproduceerde asfaltmengsels is tenminste 20% lager dan het branchegemiddelde</p>	<p>De belangrijkste maatregelen waarmee een lagere MKI-waarde voor asfalt gerealiseerd kan worden zijn hergebruik van asfalt en toepassing van lage temperatuur asfalt De berekening van de MKI-waarde moet zijn gebaseerd op de Bepalingsmethode milieuprestatiegebouwen en GWW-werken. Branchegemiddelde MKI waarden voor asfalt zijn door VBW Asfalt. toegevoegd in de Nationale Milieudatabase</p>	<p>Nieuwe maatregel</p>
<p>Vastlegging CO2 door verwerking van materialen</p>	<p>Vastleggen CO2</p>			<p>Bedrijf zet bouwmaterialen in die in de gebruiksfase CO2 langdurig vastleggen door verwerking , en rapporteert de CO2-reductie als gevolg daarvan.</p>	<p>Het gaat om bouwmaterialen die in de gebruiksfase langdurig een hoeveelheid CO2 vastleggen door verwerking, waardoor de netto CO2-impact van het materiaal over de gehele levenscyclus positief wordt. De leverancier van het materiaal dient de netto CO2-impact te onderbouwen met een onafhankelijk getoetste LCA. Onder deze maatregel valt niet het kortcyclisch vastleggen van CO2, zoals het geval is bij toepassing van houten producten of het planten van bomen</p>	<p>Verplaatst vanuit de op te heffen categorie 'materialen die CO2 opnemen'. Toelichting aangepast 'onafhankelijk getoetste LCA'</p>

MATERIEEL

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Monitoring individuele mobiele werktuigen op brandstofgebruik en aantal draaiuren	Activiteit efficiënter uitvoeren	Monitoring van brandstofverbruik 25% tot 75% van het aantal mobiele werktuigen.	Monitoring van brandstofverbruik voor minstens 75% van het aantal mobiele werktuigen met online uitlezen en analyseren vlootgegevens	Monitoring van brandstofverbruik voor minstens 90% van het aantal mobiele werktuigen met online uitlezen en analyseren vlootgegevens	Handmatig of aflezen uit het motormanagement systeem of online, terugkoppeling van resultaten aan bestuurder en/of leidinggevende	Maatregel aangepast
Cursus het Nieuwe Draaien	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf kan aantonen dat <25% van de machinisten en/of <25% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat 25% tot 75% van de machinisten en/of 25% tot 75% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat minstens 75% van de machinisten en/of minstens 75% van voormannen en planners een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Onder voormannen, planners kunnen ook uitvoerders verstaan worden. In algemene zin gaat het om bewustwording onder machinisten en leidinggevend. Erkende opleiders beschikken over een branche-erkend trainingscertificaat Het Nieuwe Draaien. Meer informatie: BMWT	Ongewijzigd
Aanschaf zuinigere machines	Activiteit efficiënter uitvoeren	Het bedrijf kan aantonen dat ze in minimaal 50% van de machineaankopen in de afgelopen 2 jaar bij de keuze tussen gelijksoortige machines de voorkeur geeft aan de machine met het laagste brandstof- en/of energieverbruik.	Het bedrijf kan aantonen dat ze in minimaal 75% van de machineaankopen in de afgelopen 2 jaar bij de keuze tussen gelijksoortige machines de voorkeur geeft aan de machine met het laagste brandstof- en/of energieverbruik.	Het bedrijf kan aantonen dat ze in minimaal 90% van de machineaankopen in de afgelopen 2 jaar bij de keuze tussen gelijksoortige machines de voorkeur geeft aan de machine met het laagste brandstof- en/of energieverbruik.	Bron: BMWT	Ongewijzigd

Start-stop systeem op mobiele werktuigen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Start-stop systeem toegepast bij < 25% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.).	Start-stop systeem toegepast bij 25% tot 75% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.)	Start-stop systeem toegepast bij > 75% van het aantal mobiele werktuigen (kranen, graafmachines e.d.).	Of een gelijksoortig systeem, zoals automatische motorstop. Bron: Brandstofverbruiksreductie en -monitoring van mobiele werktuigen 2014, TNO/Cumela/BMWT onderzoek 3-10% besparing.	Ongewijzigd
Systeem van voorverwarming van de motor ter voorkoming van een koude start. Onder dit systeem wordt verstaan een standkachel, elektrische motorblok-verwarming of vergelijkbaar.	Activiteit efficiënter uitvoeren	Systeem van voorverwarming van de motor ter voorkoming van een koude start.	Systeem/technische voorziening toegepast bij < 25% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.).	Systeem/technische voorziening toegepast bij > 25% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.).	Onder dit systeem wordt verstaan een standkachel, elektrische motorblok-verwarming of vergelijkbaar. Bron: Brandstofverbruiksreductie en -monitoring van mobiele werktuigen 2014, TNO/Cumela/BMWT onderzoek 2-5% besparing	Tekstuele aanpassing
Controle juiste bandenspanning	Activiteit efficiënter uitvoeren	Maandelijkse controle bandenspanning bij < 25% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.).	Maandelijkse controle bandenspanning bij 25%-75% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.).	Maandelijkse controle bandenspanning bij > 75% van het aantal machines (kranen, graafmachines e.d.).	Bron: TNO, Cumela, BMWT: omvang besparing onbekend.	Ongewijzigd
Onderhoud materieel conform fabrieksopgave.	Integrale maatregel	Het bedrijf kan aantonen dat tenminste 25% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma	Het bedrijf kan aantonen dat tenminste 75% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma	Het bedrijf kan aantonen dat tenminste 75% van het materieel wordt onderhouden conform fabrieksopgave en onderhoudsprogramma; en slaagt erin de instelling van materieel met hoog energiegebruik	Bron: BMWT	Ongewijzigd

				zodanig te optimaliseren zodat deze minder energie verbruiken voor dezelfde werkzaamheden.		
Elektrificeren handgereedschap	Elektrificeren	Waar mogelijk maakt het bedrijf gebruik van elektrisch handgereedschap in plaats van handgereedschap op brandstof.	Aantoonbaar beleid vervanging/invoering elektrisch handgereedschap in plaats van handgereedschap op brandstof.			Ongewijzigd
Het Nieuwe Stallen	Activiteit efficiënter uitvoeren		Bedrijf maakt afspraken met collega-bedrijven over het bij elkaar stallen van materieel om transportkilometers met materieel te besparen.		CUMELA sector-initiatief	Ongewijzigd
Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof	Duurzame energie		10% tot 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens	Maatregel aangepast

					60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
Zero CO₂-emissie heftrucks	Elektrificeren	Gebruik binnen: 100% van de heftrucks zijn zero CO ₂ -emissie. Gebruik buiten: 25% van de heftrucks zijn zero CO ₂ -emissie.	Gebruik binnen: 100% van de heftrucks zijn zero CO ₂ -emissie. Gebruik buiten: 50% van de heftrucks zijn zero CO ₂ -emissie.	Alle heftrucks, zowel voor binnen als voor buiten gebruik zijn zero CO ₂ -emissie.	Zero CO ₂ -emissie heftrucks: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric heftrucks (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof.	Aangepast: zero CO ₂ -emissie, waterstof
Toepassing aggregaat op hernieuwbare energie	Duurzame energie			Bedrijf heeft tenminste één aggregaat dat voor tenminste 50% draait op hernieuwbare brandstof of zonnecellen	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	Maatregel aangepast
Toepassing hybride aggregaat	Activiteit efficiënter uitvoeren		Bedrijf zet tenminste één hybride aggregaat in.	Tenminste 20% van de aggregaten die het bedrijf inzet zijn hybride.	Een hybride aggregaat bestaat uit een aggregaat met accupakket	

<p>Brandstof: Toepassing mobiele werktuigen op basis van een hybride systeem/technologie</p>	<p>Activiteit efficiënter uitvoeren</p>	<p>Het bedrijf kan aantonen dat het minimaal één mobiel werktuig in gebruik heeft dat gebaseerd is op hybride technologie, waarbij het bedrijf kan aantonen dat deze machine minder CO₂-emissies uitstoot dan een gelijksoortige conventionele machine.</p>	<p>Het bedrijf kan aantonen dat het meerdere mobiele werktuigen in gebruik heeft die gebaseerd zijn op hybride technologie, waarbij het bedrijf kan aantonen dat deze machines minder CO₂-emissies uitstoten dan een gelijksoortige conventionele machine.</p>		<p>Het betreft hier bijvoorbeeld hybride aangedreven kranen, hybride betonmixers en hybride aangedreven tractoren en mobiele werktuigen voor grondverzet. Deze maatregel geldt niet voor heftrucks en aggregaten; zie de separate maatregelen daarvoor.</p>	<p>Toelichting aangepast</p>
<p>Brandstof: Toepassing mobiele werktuigen op basis van full-electric technologie.</p>	<p>Elektrificeren</p>		<p>Het bedrijf kan aantonen dat het minimaal één mobiel werktuig in gebruik heeft dat gebaseerd is op zero CO₂-emissie technologie.</p>	<p>Het bedrijf kan aantonen dat het meerdere mobiele werktuigen in gebruik heeft dat gebaseerd is op zero CO₂-emissie technologie.</p>	<p>Zero CO₂-emissie mobiele werktuigen: zonder lokale CO₂-emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric werktuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of werktuigen met een brandstofcel en waterstof. Het betreft hier bijvoorbeeld full-electric of waterstof kranen en mobiele werktuigen voor grondverzet. Deze maatregel geldt niet voor heftrucks, aggregaten en elektrisch handgereedschap; zie de separate maatregelen daarvoor.</p>	<p>Maatregel aangepast</p>
<p>Zero CO₂-emissie aggregaat</p>	<p>Elektrificeren</p>			<p>Bedrijf zet tenminste één zero CO₂-emissie aggregaat in.</p>	<p>Aggregaat zonder lokale CO₂-emissies tijdens gebruik. Dit is bijvoorbeeld een aggregaat met een brandstofcel en waterstof</p>	<p>Nieuwe maatregel</p>

Mobiel werktuig of tractor op biogas				C: Minimaal één werktuig dat volledig draait op biogas, lokaal geproduceerd		Nieuwe maatregel
---	--	--	--	---	--	------------------

ONDERAANNEMERS & LEVERANCIERS

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Selectie onderaannemers op reisafstand	Activiteit beperken	Reisafstand weegt mee in selectieprocedure voor onderaannemers.	Bedrijf stelt expliciete eisen t.a.v. reisafstand van onderaannemers en/of leveranciers.			Ongewijzigd
Cursus Het Nieuwe Draaien	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf stelt expliciete eisen aan onderaannemers t.a.v. Het Nieuwe Draaien.	Het bedrijf kan aantonen dat 25% tot 75% van de machinisten en/of 25% tot 75% van voormannen en planners van onderaannemers een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	Het bedrijf kan aantonen dat minstens 75% van de machinisten en/of minstens 75% van voormannen en planners van onderaannemers een erkende training Het Nieuwe Draaien heeft gevolgd.	In het algemeen gaat het om bewustwording onder machinisten en leidinggevenden van onderaannemers. Erkende opleiders beschikken over een branche-erkend trainingscertificaat Het Nieuwe Draaien. Meer informatie: BMWT.	Ongewijzigd

ORGANISATIEBELEID ALGEMEEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Hanteren interne CO₂-prijs of energieprijzen voor	Integrale maatregel			Bedrijf hanteert bij investeringsbeslissingen een interne CO ₂ -prijs,	Bedoeld wordt een prijs of terugverdientijd die substantieel	Ongewijzigd

energie gerelateerde investeringen				hoger dan de ETS prijs; een energieprijis die hoger ligt dan de marktprijs.	(tenminste 50%) hoger ligt dan de markt.	
Selectie onderaannemers op CO₂ bewust certificaat	Integrale maatregel	Bezit CO ₂ -bewust certificaat van onderaannemers weegt mee in selectieprocedure voor onderaannemers.	Bedrijf eist CO ₂ -bewust certificaat bij haar belangrijkste onderaannemers en/of leveranciers (bijvoorbeeld haar A-leveranciers).			Ongewijzigd
Uitvoeren energiebesparingsmaatregelen	Integrale maatregel	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 5 jaar.	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 10 jaar.	Bedrijf voert structureel alle energiebesparingsmaatregelen (scope 1 en 2) uit met een TVT van minder dan 15 jaar.	NB. op niveau A betreft dit een wettelijke verplichting (Energiezorg, Wet Milieubeheer). Hieronder valt ook de implementatie van de 'Erkende Maatregelen'. Zie 'Kennisbank Energiebesparing en Winst' van Infomil. https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/kennisbank/	Toelichting aangepast
CO₂-bewustzijn bij medewerkers	Integrale maatregel	CO ₂ -reductie krijgt aantoonbaar aandacht in inwerktraject bij 20% tot 50% van nieuwe adviseurs en projectleiders	CO ₂ -reductie krijgt aantoonbaar aandacht in inwerktraject bij meer dan 50% van nieuwe adviseurs en projectleiders	CO ₂ -reductie krijgt aantoonbaar aandacht bij functioneringsgesprekken van minstens 20% van adviseurs en projectleiders		Verplaatst, stond onder 'Advies'

PERSONENMOBILITEIT

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Terugdringen autogebruik	Activiteit beperken	Mobiliteitskaart beschikbaar stellen voor personeel met een leaseauto, gericht op het beperken van het aantal autokilometers.	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel met een leaseauto gericht op het terugdringen van het aantal leaseauto's en/of het beperken van het aantal autokilometers.	Invoering van een persoonlijk mobiliteitsbudget voor al het personeel gericht op het terugdringen van het aantal autokilometers.	Mobiliteitskaart: NS Businesscard, MobilityMixx kaart of gelijkwaardig, die gebruikt kan worden voor woon-werk verkeer en zakelijke verplaatsingen. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu .	Toelichting aangepast
Controle juiste bandenspanning leaseauto's	Activiteit efficiënter uitvoeren	Jaarlijkse controle bandenspanning bij meer dan 50% van de leaseauto's.	Driemaandelijke controle bandenspanning bij meer dan 50% van de leaseauto's.	Driemaandelijke controle bandenspanning bij meer dan 90% van de lease-auto's, of organisatie plaatst bandenpomp of organiseert 3-maandelijks een 'band op spanning' actie op alle locaties.		Maatregel is aangepast
Stimuleren Carpoolen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bedrijf stimuleert actief carpoolen tussen werknemers en kan dit aantonen.	Bedrijf stelt poolauto's beschikbaar voor gezamenlijk vervoer naar kantoor- of projectlocatie.	Alle poolauto's rijden op hernieuwbare brandstoffen, aardgas of zijn zero CO ₂ -emissie.	Zero CO ₂ -emissie voertuigen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof.	Omgeschreven naar zero CO ₂ -emissie.

Wedstrijd personenmobiliteit	Integrale maatregel	Bedrijf laat het personeel deelnemen aan jaarlijkse wedstrijden om zuinig rijden te bevorderen.			Bijvoorbeeld om wie het zuinigst rijdt, het minst rijdt of wie het best Het Nieuwe Rijden toepast.	Ongewijzigd
Zero CO₂-emissie voertuigen	Activiteit efficiënter uitvoeren	5% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie.	10% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie.	15% van wagenpark (personen- en bedrijfswagens in eigendom of lease) is zero CO ₂ -emissie.	Zero CO ₂ -emissie voertuigen: zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Dit kunnen bijvoorbeeld full electric voertuigen (met contract voor hernieuwbare elektriciteit) of voertuigen met een brandstofcel en waterstof .	Omgeschreven naar zero CO ₂ -emissie.
Faciliteiten voor thuiswerken en teleconferencing	Activiteit beperken	Bedrijf faciliteert gebruik van teleconferencing en mogelijkheden tot thuiswerken door: (1) het bieden van faciliteiten voor tele- of videoconferencing, (2) het mogelijk maken op afstand in te loggen op bedrijfssystemen en (3) afspraken te maken over werken op afstand.	Bedrijf kan aannemelijk maken dat 5% van de medewerkers met een kantoorfunctie één dag per week vanuit huis werkt, of vanuit flexplek in nabijheid woonadres.	Bedrijf kan aannemelijk maken dat 10% van de medewerkers met een kantoorfunctie één dag per week vanuit huis werkt, of vanuit flexplek in nabijheid woonadres.	Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu .	Toelichting toegevoegd
Gebruik van hernieuwbare brandstof als vervanging van fossiele brandstof	Duurzame energie		10% tot 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Meer dan 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof.	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt	Aangepast: titel en verwijzing naar 60% GHG reductie

					door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	
Gebruik energiezuinige banden	Activiteit efficiënter uitvoeren		Bij aanschaf van nieuwe banden worden alleen banden aangeschaft met het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel	Alle banden die binnen het bedrijf gebruikt worden hebben het label A op het onderdeel brandstofverbruik van het Europees bandenlabel.	in 2012 is een Europees bandenlabel ingevoerd met drie indicatoren. Één daarvan betreft brandstofverbruik.	Ongewijzigd
Aanschaf/lease personenauto's obv CO₂ emissiemeting uit de praktijk	Activiteit efficiënter uitvoeren	Gemiddeld over een jaar is de CO ₂ -uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager is dan 160 gr/km	Gemiddeld over een jaar ligt de CO ₂ -uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager is dan 140 gr/km	Gemiddeld over een jaar ligt de CO ₂ -uitstoot van nieuwe personenauto's (aanschaf of lease, volgens in de praktijk gemeten gegevens) lager is dan 120 gr/km	Een inschatting van de in de praktijk gemeten CO₂ uitstoot van een specifiek model en uitvoering is te vinden op www.werkelijkverbruik.nl of kunt u opvragen bij uw leasemaatschappij. Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu.	Toelichting aangepast
Beschikbaar stellen fiets, e-bike of e-scooter	Integrale maatregel	Wanneer zinvol stelt het bedrijf fietsen, e-bike of e-scooters beschikbaar op project- of	Het bedrijf biedt een regeling voor de vergoeding van aankoop van een fiets of e-bike voor alle werknemers.		Bijvoorbeeld een renteloze lening gebaseerd op de Werkkostenregeling .	Ongewijzigd

		kantoorlocatie voor korte ritten				
Snelheidsbegrenzers op busjes	Activiteit efficiënter uitvoeren		Het bedrijf zet snelheidsbegrenzers in op alle nieuwe busjes, ook die waarvoor dat niet reeds verplicht is.	Het bedrijf zet snelheidsbegrenzers in op alle nieuwe en bestaande busjes, ook die waarvoor dat niet reeds verplicht is	Bedoeld worden busjes voor werkzaamheden en/of personenvervoer, niet personenwagens. Op dit moment zijn snelheidsbegrenzers verplicht voor bedrijfsauto's met een maximaal gewicht van 3500 kg of hoger ; deze moeten zijn ingesteld op een maximale snelheid van 90 km/uur.	Ongewijzigd
Nationale benchmark Mobiliteit	Integrale maatregel	Het bedrijf voert elke twee jaar de Nationale Benchmark Mobiliteit uit	Het bedrijf heeft een gemiddelde score van 6 op de Nationale Benchmark Mobiliteit.	Het bedrijf heeft een gemiddelde score van 8 op de Nationale Benchmark Mobiliteit.	Zie de Nationale Benchmark Mobiliteit	Ongewijzigd
Parkeerbeleid	Integrale maatregel		De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: - verder dan 10 km van het werk wonen en niet met OV kunnen komen. - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben	De organisatie biedt alleen (gratis) parkeerruimte aan medewerkers die: - uit hoofde van hun functie een auto ter beschikking moeten hebben	Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu .	Nieuwe maatregel
Nieuwe medewerkers			Nieuwe medewerkers krijgen de eerste drie maanden standaard gratis OV-gebruik aangeboden		Onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de Coalitie Anders Reizen https://www.andersreizen.nu .	Nieuwe maatregel

Stimuleren treingebruik voor lange afstanden		De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 500 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is	De organisatie verplicht het gebruik van de trein voor afstanden onder de 700 km; indien reistijd deur tot deur met trein <150% reistijd vliegreis is		De maatregel op B-niveau is onderdeel van de 10 maatregelen voorgesteld door de 'Coalitie Anders Reizen'	Nieuwe maatregel
---	--	---	---	--	--	------------------

VERMEDEN EMISSIES BIJ DERDEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Opwekking duurzame energie	Duurzame energie		Ter beschikking stellen van daken of areaal voor opwekking van duurzame energie onder verantwoordelijkheid van een derde partij	Levering van een hoeveelheid zelf opgewekte of geproduceerde duurzame energie aan derden waardoor bij deze derden CO ₂ -emissies worden vermeden met een substantiële omvang (tenminste 10% van de footprint (scope 1 en 2) van de gecertificeerde organisatie).	De maatregel moet gerelateerd zijn aan bedrijfsprocessen, vastgoed of areaal van de gecertificeerde organisatie. Voor de berekening van de emissies kunnen het EpE protocol of het Protocol Monitoring Hernieuwbare energie (bijlage vermeden emissies) worden gehanteerd. De vermeden emissies moeten als aparte categorie worden gerapporteerd in de emissie-inventaris van de organisatie, met verwijzing naar de gehanteerde berekeningsmethode.	Nieuwe maatregel
Levering van materialen of gassen aan derden	Nuttige toepassing CO ₂			Levering van materialen of gassen aan derden waardoor bij deze derden CO ₂ -emissies worden vermeden.	Bijvoorbeeld levering van CO ₂ aan tuinders of levering van materialen tbv hergebruik. De maatregel moet gerelateerd zijn aan bedrijfsprocessen, vastgoed of areaal van de gecertificeerde	Nieuwe maatregel

					organisatie. De omvang van de vermeden emissies moet worden onderbouwd en moet als aparte categorie worden gerapporteerd in de emissie-inventaris van de organisatie met verwijzing naar de gehanteerde berekeningsmethode.	
--	--	--	--	--	---	--

WATERBOUW SCHEPEN

MAATREGEL	TYPE	A STANDAARD	B VOORUITSTREVENDE	C AMBITIEUS	TOELICHTING	WIJZIGINGEN T.O.V. 2019
Monitoring brandstof efficiëntcy	Activiteit efficiënter uitvoeren	Efficiency indicatoren gedefinieerd en monitoring ingevoerd voor tenminste 80% van de vloot	Bedrijf koppelt de monitoringresultaten in samenhang met haar CO ₂ -doelen aantoonbaar aan besparingsmaatregelen.			Maatregel is aangepast
Stimuleren Het Nieuwe Varen / Voortvarend-Besparen	Activiteit efficiënter uitvoeren	Minder dan 50% van de stuurlieden is op cursus geweest.	50% tot 80% van de stuurlieden is op cursus geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.	Meer dan 80% van de stuurlieden is op cursus geweest en krijgt elke 5 jaar opfriscursus.		Ongewijzigd
Terugdringen stationair verbruik	Integrale maatregel	Gebruik walstroomaansluiting of kleine generator.	Bedrijf zet aantoonbaar altijd walstroom in waar dat nodig en mogelijk is.			Ongewijzigd
Inkoop groene stroom en/of Nederlandse GVO	Duurzame energie	Minder van 50% walstroom is groene stroom of stroom met Garantie van Oorsprong (GVO).	Meer dan 80% van de walstroom is groene stroom of stroom met Garantie van Oorsprong (GVO).	Meer dan 95% van de walstroom is groene stroom of stroom met Garantie van Oorsprong (GVO)	Zie toelichting groene stroom	Ongewijzigd
Gebruik van hernieuwbare brandstof als	Toepassen duurzame energie		Minstens 5% van de brandstof die getankt	Minstens 30% van de brandstof die getankt	C-niveau betreft afspraak Klimaatakkoord	Titel en tekst aangepast - hernieuwbare

vervanging van fossiele brandstof			wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	wordt is aantoonbaar hernieuwbare brandstof	Hernieuwbare brandstof betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoet aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU - zie https://ec.europa.eu/energy/node/74). Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van hernieuwbare brandstof (well-to-propellor) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof (Bron: Renewable Energy Directive 2).	brandstof, 60% CO ₂ reductie; C-niveau aangepast aan maatregel klimaatkkoord
Implementatie van SEEMP op binnenvaartschepen	Activiteit efficiënter uitvoeren			Tenminste één binnenvaartschip heeft SEEMP geïmplementeerd.	Zie: https://www.ilent.nl/onderwerpen/vaartuigen-groter-dan-24-meter/certificaten-vaartuigen--24-meter/ieec-en-seemp/	Verwijzing update
LED verlichting voor schepen	Activiteit efficiënter uitvoeren		Bedrijf heeft één schip in de vloot dat volledig verlicht wordt met LED verlichting.	Bedrijf heeft minstens 10% van de schepen in haar vloot met volledige LED verlichting.		Ongewijzigd
Gebruik additieven in diesel	Activiteit efficiënter uitvoeren	Bij minder dan 50% van de brandstof dit het bedrijf gebruikt wordt een additief toegevoegd dat tenminste 3% brandstofbesparing	Bij meer dan 50% van de brandstof dit het bedrijf gebruikt wordt een additief toegevoegd dat tenminste 3% brandstofbesparing		Dit betreft verschillende typen diesel, zoals TRAXX of Shell Fuel Save, die 3% of meer brandstofbesparing opleveren t.o.v. normale diesel, volgens opgave van de	Ongewijzigd

		oplevert t.o.v. normale diesel.	oplevert t.o.v. normale diesel.		brandstofleverancier. Let op: gebruik van brandstof met additieven kan conflicteren met garantiebepalingen van motorproducenten.	
Gebruik LNG	Activiteit efficiënter uitvoeren			Bedrijf heeft tenminste één schip dat vaart op LNG		Ongewijzigd
Route- en vaar optimalisatie	Activiteit efficiënter uitvoeren	Toepassing route- en vaar optimalisatie op minstens één schip.	Toepassing route- en vaar optimalisatie op minstens 10% van de schepen.	Toepassing route- en vaar optimalisatie op alle schepen.	Bedoeld wordt een geautomatiseerd routeplanningssysteem dat de snelheid van het schip aanpast aan de vaaromstandigheden en aan het gewenste aankomsttijdstip.	Ongewijzigd
Zero CO₂-emissie vaartuigen	Elektrificeren			Organisatie heeft tenminste één zero CO ₂ -emissie vaartuig (elektrisch, waterstof)	Bedoeld wordt een vaartuig dat operationeel wordt ingezet, zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik.	Nieuwe maatregel